

М. М. Русинюк,
к. держ. упр., доцент кафедри публічного адміністрування,
Міжрегіональна Академія управління персоналом
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-4791-6633>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.6.362

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РОЗБУДОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ В УКРАЇНІ

М. Rusyniuk,
PhD in Public Administration, Associate Professor,
Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management

PROBLEMATIC ASPECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION DEVELOPMENT IN THE FIELD
OF ENSURING NATIONAL STABILITY IN THE CONTEXT OF INCREASING
SECURITY CHALLENGES IN UKRAINE

У статті запропоновано під викликами державній безпеці розуміти специфічну форму прояву небезпеки, що характеризується потенційною здатністю дестабілізувати конституційний лад, порушити територіальну цілісність або критично послабити інституційну спроможність держави, створюючи перешкоди для розбудови національної стійкості та консолідації демократії в умовах сучасних кризових трансформацій. Комплексний аналіз безпекового середовища надав змогу диференціювати виклики державній безпеці за ступенем їхнього деструктивного впливу на національну стійкість. Розкрито сутність поняття "стійкість" та виявлено її складний міждисциплінарний характер. З'ясовано, що попри широке використання цієї категорії у науковому дискурсі, їй властива значна термінологічна дифузія, що зумовлює необхідність уніфікації підходів до її розуміння саме в контексті публічного управління. Здійснено ретроспективний та системний аналіз наукових поглядів і законодавчої фіксації концепту національної стійкості.

The article proposes that challenges to state security be understood as a specific form of manifestation of danger, characterized by the potential ability to destabilize the constitutional order, violate territorial integrity, or critically weaken the institutional capacity of the state, creating obstacles to building national stability and consolidating democracy in the context of modern crisis transformations. A comprehensive analysis of the security environment made it possible to differentiate challenges to state security according to the degree of their destructive impact on national stability. The essence of the concept of "stability" is revealed and its complex interdisciplinary nature is revealed. It is found that despite the widespread use of this category in scientific discourse, it is characterized by significant terminological diffusion, which necessitates the unification of

approaches to its understanding in the context of public administration. A retrospective and systematic analysis of scientific views and legislative fixation of the concept of national stability is carried out.

The list of the most critical factors of destabilization includes: 1) diffusion of external and internal threats (hybrid attacks); 2) technological vulnerability of critical infrastructure; 3) deficit of social capital due to migration processes. It is proposed to divide the challenges into internal (corruption, institutional weakness, low digital literacy) and external (war, global crisis). The author proposes a definition of national resilience as a comprehensive ability of the public administration system and civil society institutions to proactively respond to threats of any nature, based on the synergy of state security and democratic consolidation, further development of democracy, ensuring rapid adaptation, self-renewal and preservation of the functional stability of society through mechanisms of mutual trust and effective governance. This interpretation allows us to go beyond the purely security discourse, considering resilience as the result of effective interaction between state institutions and civil society in the process of public governance.

Ключові слова: національна стійкість, національна безпека, інституційна резильєнтність, публічне управління, воєнний стан, безперервність урядування, управління ризиками, цивільна готовність.

Key words: national resilience, national security, institutional resilience, public governance, martial law, continuity of government, risk management, civil preparedness.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Дослідження механізмів публічного управління у сфері розбудови національної стійкості логічно продовжити аналізом генезису поняття "безпека". Відзначають три концептуальні підходи до тлумачення поняття "безпека": 1) відсутність загроз системі; 2) захищеність системи від наявних/ймовірних загроз; 3) загрози існують повсякчас, вони мають негативний вплив на систему, проте запроваджені заходи зводять до мінімуму їхній негативний вплив, що надає можливість системі функціонувати та розвиватися [7, с. 71].

Окрім зазначених теоретичних підходів, у науковій думці сформувалося усталене бачення цього явища. Зокрема, під безпекою зазвичай розуміють: а) відсутність небезпеки; б) обов'язкову передумову стабільного розвитку держави; в) комплексну характеристику; г) комплекс безпекових заходів; д) певний стан динамічної системи; є) критерій оцінювання якості й цілісності системи [21, с. 138].

Визначальні ознаки безпеки аналізуються вченими через призму властивостей зміни параметрів у часті й просторі, зокрема виокремлюються дві ключові позиції: статична та динамічна. Тому більшість науковців трактують безпеку як стан функціонування системи та комплекс заходів, спрямованих на оперативне запобігання виклики, небезпекам й загрозам різного характеру [21, с. 138].

Відтак, у науковій думці домінує бачення безпеки як здатності системи до ефективного функціонування та нейтралізації зовнішніх і внутрішніх загроз.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання національної безпеки як загальної категорії досліджували В. Балицький [3], С. Гордієнко [4], І. Корж [7], В. Кравченко [8], Д. Павленко та Ю. Лисецький [14], Є. Таран [19], О. Турченко, Ю. Груценко [20], В. Хаустова, Н. Трушкіна [21] та інші. Фундаментальні підходи до розуміння національної стійкості стали предметом наукових розвідок В. Александрова [1], А. Балабанінця [2], З. Ковалю [5], Я. Лазебник [9], В. Ліпкана [10], М. Назарова [12], С. Пирожкова [15], О. Резнікової [17], Г. Ситника [13], В. Стойка [18], Ю. Уманців та Д. Шкуропадської, Н. Хоми [22] та інших.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Завданням публікації є здійснення аналізу проблемних аспектів розбудови публічного управління у сфері забезпечення національної стійкості з метою вдосконалення інструментів гарантування національної безпеки в сучасній Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У широкому розумінні безпека є складним багатогранним феноменом, що характеризує стан захищеності життєво важливих інтересів об'єкта від зовнішніх та внутрішніх загроз. В системі публічного управління безпека трансформується з теоретичного концепту у функціональну мету державної політики.

Водночас, таке широке тлумачення набуває особливої специфіки, коли мова йде про захист інтересів цілої держави. Це дозволяє нам перемістити фокус ува-

ги на національну безпеку як інтегрованому вираженні стабільності та суверенітету.

Як слушно відмічають О. Турченко та Ю. Груценко, "національна безпека" є найважливішим елементом правопорядку та гарантія національного суверенітету держави, а також гарантія захисту національних інтересів [20, с. 72].

Категорія національна безпека структурно окреслюється як ступінь (міра, рівень) захищеності життєво важливих інтересів, прав і свобод особи, суспільства (народу, нації) і держави від зовнішніх та внутрішніх загроз або ступінь (міра, рівень) відсутності загроз правам і свободам людини, базовим інтересам і цінностям суспільства й держави, і однією з важливих її складових є державна безпека [4, с. 20].

Як дефініція національна безпека має відповідну універсальність, що уособлює ідею єдності станів безпеки, всупереч її поліпредметності. Означена дихотомія може бути нейтралізована через законодавчу фіксацію загроз безпеці, їх обсягів, правового окреслення засобів реагування на загрози, компетенції органів публічної влади з приводу їх нейтралізації [20, с. 72].

Комплексний аналіз наукових джерел та практичного досвіду дозволив систематизувати існуючі погляди на сутність національної безпеки, виділивши три фундаментальні підходи до її інтерпретації:

- (1) система взаємопов'язаних компонентів (об'єктів, суб'єктів, процесів та ін.);
- (2) стан (ступінь/рівень) захищеності держави;
- (3) захищеність національних інтересів країни [21, с. 148].

Дослідниці В. Хаустова та Н. Трушкіна пропонують уточнену дефініцію досліджуваної категорії як рівень захищеності національних інтересів та цінностей держави від реальних або потенційних загроз, які можуть постати через збройні конфлікти, воєнні дії, кібератаки та війни, природні катаклізми, техногенні/екологічні катастрофи, демографічну кризу та ін. [21, с. 135—148].

Законодавче підґрунтя розуміння цього феномену закладено у профільному Законі України "Про національну безпеку України", де воно трактується як захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних і потенційних загроз [16]. Наведене визначення акцентує увагу на комплексній природі національної безпеки, що інтегрує фізичний вимір (захист територіальної цілісності, суверенітету), політико-правовий фундамент (демократичний устрій, конституційні засади), а також пріоритетні національні інтереси.

Водночас, в умовах воєнного стану реалізація цих складників безпосередньо залежить від рівня національної стійкості, яка визначає спроможність нації не лише протистояти агресії, а й ефективно відновлюватися після кризових потрясінь.

Хоча національна безпека традиційно характеризується через концепцію "стану захищеності", вона постає вкрай динамічним та нестабільним феноменом. Це не статична конструкція, а гнучкий механізм, здатний до оперативної адаптації та самовідновлення в умовах постійної появи нових безпекових детермінант. Трансформація суспільно-політичних обставин — як зовнішніх (екзогенних), так і

Рис. 1. Багатоаспектність трактування поняття "національна безпека"

Джерело: сформовано за [21, с. 135—148].

внутрішніх (ендогенних) — зумовлюють постійну еволюцію змісту безпеки та відповідну адаптацію механізмів її забезпечення. У ситуації, коли небезпеки та загрози характеризуються високою інтенсивністю і багатовекторністю, зміст національної безпеки постійно трансформується. Це зумовлює об'єктивну потребу в адаптивності державних інститутів та гнучкості стратегій, що є основою національної стійкості в умовах нових викликів [19, с. 21].

У своїх розвідках щодо співвідношення категорій державної та національної безпеки, В. Баліцький зазначає, що безпеку України варто розглядати як збалансований стан функціонування людини, суспільства й держави, коли суспільні правовідносини, направлені на прогнозування, запобігання, вчасне виявлення та мінімізацію впливу наявних/потенційних викликів, ризиків, небезпек, загроз чи запобігання їх як всередині держави, так і за її межами, дозволяють зберегти систему людських, суспільних та державних цінностей, створивши підґрунтя для її подальшого всебічного розвитку [3, с. 222].

Національна безпека України як складна, багатогранна система містить кілька ключових параметрів, що окреслюють її результативне функціонування. Зокрема, до таких параметрів відносять цілісність, відносну самостійність та стійкість, кожна ознака якої є визначальна для стабільності держави у контексті сучасних глобальних та внутрішніх викликів. Відповідно, цілісність національної безпеки України базується у гарантуванні територіальної цілісності, суверенітету, неподільності держави. Означене створює передумови відносно того, що держава лишається єдиною та незмінною у своїх політико-географічних рамках та утримує міжнародну суб'єктність. Відносна самостійність (автономність) України в аспекті національної безпеки вимагає гарантування економічної стабільності та розвитку в коротко-довгостроковій перспективі. Це також зумовлює інтеграцію України у міжнародне співтовариство шляхом активного залучення до міжнародних інституцій (угод), що служать її економічному та політичному розвитку [19, с. 22].

Аналіз сутності, структурних компонентів та чинників впливу на національну безпеку України в умовах сучасних гібридних загроз дає підстави констатувати, що її забезпечення є багатограним комплексом заходів — політичних, економічних, правових, військових та соціальних. Ці заходи спрямовані на забезпечення стабільної життєдіяльності нації та нівелювання потенційних і реальних загроз державним інтересам.

Отже, національну безпеку в цілому та її компоненти можна інтерпретувати як стан, коли відсутня небезпека, а бажаний рівень національної безпеки — як ціль, засіб чи передумову життєдіяльності людини, соціальної групи, суспільства та держави [14, с. 106].

Аналіз дозволяє констатувати, що національна безпека України є багатограним комплексом заходів, які в умовах гібридних загроз мають критичне значення для захисту суверенітету. Водночас сучасна безпекова парадигма вимагає переходу до ширшого концепту — національної стійкості. Хоча вона охоплює аналогічні сфери (політичну, військову, економічну), її сутність полягає не лише в здійсненні захисних заходів, а й у формуванні здатності нації до швидкого відновлення та адаптації після кризових ситуацій.

Водночас у межах широкого розуміння національної безпеки, особливого значення набуває її інституційний компонент — державна безпека. Якщо національна безпека

визначає загальний вектор захищеності нації, то державна безпека сконцентрована на захисті основоположних елементів державності: суверенітету, територіальної цілісності та конституційного ладу. Саме виклики державній безпеці сьогодні стають тим ключовим дестабілізуючим фактором, що випробовує національну стійкість на міць.

Результати наукового пошуку І. Козьякова дозволяють систематизувати характеристики наукових поглядів на сутність державної безпеки. На даних теоретичних засадах змістовне наповнення цього явища можна студіювати через системи економічних, політичних, юридичних та інших гарантій, які регламентують збалансований стан функціонування держави як універсальної політичної форми організації правління, яка визначається суверенною владою, політичним та публічним характером, направленим на гарантування захищеності державного суверенітету, конституційного ладу та територіальної цілісності, економічного, оборонного та науково-технічного потенціалу Української держави від зовнішніх та внутрішніх загроз, терористичних, розвідувальних і інших протиправних посягань спеціальних служб зарубіжних країн [6, с. 163].

У науковій розвідці О. Мотайла [11, с. 340] державна безпека трактується як стан захищеності засад конституційного ладу України, територіальної недоторканності, незалежності держави від зовнішніх, внутрішніх, а також транскордонних загроз, що надає змогу гарантувати конституційні права, свободи, гідні якість та рівень життя громадян, сталий розвиток держави й громадську безпеку.

Якщо в наукових розвідках дослідники акцентують увагу на сутнісних характеристиках державної безпеки як складаного феномену, то на нормативному рівні вона тлумачиться як стан захищеності засадничих підвалин конституційного ладу та суверенітету від зовнішніх і внутрішніх загроз. Зокрема, у профільному законодавстві (Закон України "Про національну безпеку України") державна безпека позиціонується як "стан захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру" [16].

Зважаючи на ключові підходи законодавства до окреслення національних інтересів, дослідники наголошують на тому, що правова категорія "державна безпека" повинна резонувати відповідний стан (властивість) держави, за якого сформовані умови відносно існування встановленого конституційного ладу, суверенітету й територіальної цілісності нашої держави [6, с. 163].

У стратегічних документах змістовне наповнення діяльності із захисту держави деталізується крізь призму поняття "забезпечення державної безпеки". Під цією категорією законодавець розуміє формування сприятливих умов для гарантування захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності та демократичного конституційного ладу, інших життєво важливих національних інтересів від реальних та потенційних загроз Україні.

Дослідник С. Гордієнко пропонує державну безпеку розглядати як якісно визначений законодавством стан функціонування держави як політичного інституту влади, який досягається через прогнозування, попередження, виявлення та мінімізації негативного впливу існуючих і ймовірних загроз ключовим ознакам держави та дозволяє державі ефективно впроваджувати своє соціальне

Рис. 2. Структурно-функціональні компоненти державної безпеки як об'єкта публічного управління

Джерело: сформовано за [4, с. 20].

призначення відносно забезпечення подальшого розвитку забезпечення особи, суспільства та держави [4, с. 20].

Категорія "національна безпека", "державна безпека" та "безпека держави" є змістовно спорідненими, проте не ідентичними, поняття "національна безпека" є більш ширшою за категорію "державна безпека" та співвідносяться як ціле та складник [20, с. 72].

Таблиця 1. Компаративний аналіз концептів "державна безпека" та "національна безпека" в системі публічного управління

Критерії порівняння	Державна безпека	Національна безпека
Домінуючий об'єкт	Захист державних інституцій, конституційного ладу та суверенітету	Захист життєво важливих інтересів людини, суспільства та держави
Сфера охоплення	Вузькоспрямована (політична стабільність, територіальна цілісність)	Комплексна (соціальна, економічна, гуманітарна, екологічна)
Ключові суб'єкти	Спеціалізовані правоохоронні органи, розвідка, збройні сили	Органи публічної влади всіх рівнів, інститути громадянського суспільства, громадяни
Інструментарій	Специфічні методи (силові методи, контррозвідувальні, режимні)	Механізми публічного управління (правові, економічні, комунікаційні)
Мета	Зберегти цілісність держави як інституції	Забезпечити розвиток нації та якість життя людей
Роль у стійкості	Забезпечує стабільність управлінської вертикалі умов загроз	Створює умови для адаптації та самовідновлення соціуму

Джерело: сформовано автором.

Узагальнюючи результати порівняння, варто підкреслити, що державна безпека виступає необхідним фундаментом, інституційним базисом, без якого неможливе існування країни. Водночас національна безпека є більш динамічною системою, що визначає загальний рівень захищеності нації. У аспекті нашого дослідження актуально наголосити: якщо державна безпека спрямована на недопущення руйнації системи, то національна стійкість, опираючись на параметри національної безпеки, забезпечує здатність цієї системи функціонувати та розвиватися навіть під впливом критичних викликів державній безпеці.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, у контексті нашого дослідження, національна стійкість постає як інтегративна характеристика системи, що базується на загальних принципах безпеки, реалізується через широкі механізми національної безпеки, але безпосередньо залежить від здатності механізмів державної безпеки витримувати найбільш критичні та прямі виклики суверенітету країни.

Аналізуючи теоретико-методологічні засади нашого дослідження, варто звернути увагу на науковий підхід М.Назарова, який проводить чітке розмежування між дефініціями національної безпеки та національної стійкості. Зокрема, автор відмічає, про фундаментальні розбіжності між аспектами даних феноменів, адже в просторовому відношенні вони взаємопов'язані, однак є онтологічно відмінними категоріями. В першу чергу, безпека має превентивну та ініціативну спрямованість, її ціль зводиться до того, щоб убезпечити державу (громадян) від небезпек, розрізнити та обстежитися методами знань та законодавчих вимог чи оцінити небезпеки з огляду на попередній досвід [30, с. 65].

До переліку найбільш критичних факторів дестабілізації зараховано: 1) дифузію зовнішніх і внутрішніх загроз (гібридні атаки); 2) технологічну вразливість критичної інфраструктури; 3) дефіцит соціального капіталу внаслідок міграційних процесів. Виклики запропоновано поділити на внутрішні (корупція, слабкість інституцій, низька цифрова грамотність) та зовнішні (війна, глобальна криза).

Запропоновано авторське визначення національної стійкості як комплексну спроможність системи публічного управління та інститутів громадянського суспільства до превентивного реагування на загрози будь-якого характеру, що ґрунтується на синергії державної безпеки та демократичної консолідації, подальшій розбудові демократії, забезпечуючи швидку адаптацію, самовідновлення та збереження функціональної стабіль-

ності соціуму через механізми взаємної довіри й ефективного врядування. Таке трактування дозволяє вийти за рамки суто безпекового дискурсу, розглядаючи стійкість як результат ефективної взаємодії між державними інституціями та громадянським суспільством у процесі публічного управління.

З огляду на дискретний (тимчасовий) характер загроз, безпека як методологічний підхід передбачає проактивну локалізацію ризиків або їхнє оперативне нівелювання на ранніх стадіях виникнення. Концепт просторової безпеки дедалі частіше набуває антропометричного характеру, де акцент зміщується з безпеки фізичних об'єктів чи територій безпосередньо на захист людини. При цьому просторова безпека характеризується детермінованими цілями, а оперативність їх досягнення є визначальним критерієм життєздатності системи. У такому контексті стійкість виступає як здатність системи до самовідновлення та збереження цілісності в умовах непередбачуваної турбулентності. Це передбачає не лише механічне протистояння зовнішньому тиску, а й гнучку трансформацію внутрішніх структур задля підтримки життєво важливих функцій навіть у критичних обставинах.

У межах нашого дослідження ми розмежуємо поняття державної безпеки та національної стійкості, розглядаючи останню як динамічну характеристику спроможності держави. Враховуючи, що держава безпека є невід'ємною складовою та інституційною основою національної безпеки, вважаємо за доцільне екстраполювати зазначені відмінності на предмет нашого дослідження. Зокрема, якщо державна безпека традиційно фокусується на захисті конституційного ладу та суверенітету, засад від зовнішніх та внутрішніх загроз, то національна стійкість визначає здатність цих інститутів та суспільства в цілому зберігати функціональність під час криз та ефективно трансформуватися після них, тобто додає системі динамічної здатності до адаптації та відновлення після дестабілізуючих впливів. Отже, розбудова національної стійкості виступає ключовим механізмом гарантування державної безпеки в умовах сучасних гібридних викликів.

Перспективними напрямками подальших досліджень стануть спроби здійснити структурно-функціональний аналіз системи органів влади та установ, організацій публічного сектору, які виконують функції розбудови системи забезпечення національної стійкості в сучасній Україні.

Література:

1. Александров В. К. Основні наукові підходи щодо публічного управління забезпечення національної стійкості України. Наукові перспективи. № 9 (27). 2022. С. 21—34. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-9\(27\)-21-34](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-9(27)-21-34)
2. Балабаниць А. В. Стратегічні пріоритети безпекової політики України в умовах зовнішньої агресії. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: економіка. Вип. 28. 2024. С. 5—15.
3. Баліцький В. Формування понять "державна безпека" і "національна безпека" в Україні. Літопис Волині. № 30. 2024. С. 218-222. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2024.30.36>

4. Гордієнко С. Г. Трансформація поняття "державна безпека". Юридична Україна. № 8. 2020. С. 12—23. DOI: [10.37749/2308-9636-2020-8\(212\)-2](https://doi.org/10.37749/2308-9636-2020-8(212)-2)

5. Коваль З. Система стійкості держави та національної безпеки: інформаційно-психологічний аспект. Актуальні проблеми державного управління. № 1(82). 2021. С. 105—111.

6. Козьяков І. Законодавче визначення державної безпеки: проблеми теорії та практики. Підприємництво, господарство і право. № 9. 2019. С. 160—164. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.9.26>

7. Корж І. Безпека: методологічні підходи до поняття. Національний юридичний журнал: теорія і практика. AUGUST 2019. С. 68—72.

8. Кравченко В. І. Виклики і загрози Україні, її економіці та фінансам у першій третині XXI століття. Ефективна економіка. № 10. 2016. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5170>

9. Лазебник Я. Концепція національної стійкості: український контекст. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. Вип. 56. 2024. С. 223—228. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.56.25>

10. Ліпкан В. А. Національна стійкість як новітній концепт геостратегічного ландшафту. GOAL. 2022. URL: <https://goal-int.org/natsionalna-stijkist-yak-novitnij-kontsept-geostrategichnogo-landshaftu/>

11. Мотайло О. В. Сутність державної безпеки: основні концептуальні підходи. Держава та регіони. Серія: Право. № 3 (65). 2019. С. 336—341.

12. Назаров М. С. Національна стійкість України: від концептуальних засад до практичної реалізації. Науковий журнал "Політикус". Вип. 2. 2020. С. 64—69. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616—2020-2-64-69>

13. Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь / ред. кол. С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Н. В. Хамітов, Є. І. Головаха, С. С. Дембіцький, В. А. Смолій, О. В. Скрипнюк, С. В. Стоєцький / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2022. 552 с.

14. Павленко Д. Г., Лисецький Ю. М. Національна безпека: поняття, складники, чинники впливу. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. Т. 32 (71) № 3. 2021. С. 102—107.

15. Пирожков С. І. Національна стійкість України: стратегія забезпечення. Український географічний журнал. № 2 (118). 2022. С. 3—10. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2022.02.003>

16. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

17. Резнікова О. О. Концептуальні підходи до вибору моделі забезпечення національної стійкості. Стратегічні пріоритети. № 1 (49). 2019. С. 18—27.

18. Стойка В. С. Теоретичні підходи до визначення поняття "стійкість територіальних громад". Причорноморські економічні студії. Вип. 76. 2022. С. 169—175.

19. Таран Є. І. Поняття та сутність національної безпеки як категорії державного управління. Публічне управління та соціальна робота. № 1 (5). 2025. С. 17—24.

20. Турченко О. Г., Груценко Ю. І. Національна безпека і державна безпека: поліваріантність визначення

та співвідношення. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2024. С. 66—74. DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2023.2.8>.

21. Хаустова В. Є., Трушкіна Н. В. Теоретичні підходи до визначення сутності поняття "національна безпека" та її складових. Проблеми економіки. № 4 (62). 2024. С. 134—153.

22. Хома Н. М. Національна стійкість: зміст та стратегія забезпечення в умовах війни та повоєнного відновлення. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія 38. 2024. С. 119—128. DOI: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2024-14-38-119-128>.

23. Nehara, Yuliia Danylenko, et al. The ethical aspect of public administration under special regime and sustainable development. Salud, Ciencia y Tecnologia-Serie de Conferencias, 2024, 3: 755.

References:

1. Aleksandrov, V. K. (2022), "Main scientific approaches to public administration to ensure national sustainability of Ukraine", *Naukovi perspektyvy*, vol. 9 (27), pp. 21—34. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-9\(27\)-21-34](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-9(27)-21-34)

2. Balabanyts', A. V. (2024), "Strategic priorities of Ukraines security policy in the context of external aggression", *Visnyk Mariupol's'koho derzhavnoho universytetu. Serii: ekonomika*, vol. 28, pp. 5—15.

3. Balits'kyj, V. (2024), "Formation of the concepts of "state security" and "national security" in Ukraine", *Litopys Volyni*, vol. 30, pp. 218—222. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2024.30.36>

4. Hordiienko, S. H. (2020), "Transformation of the concept of "state security", *Yurydychna Ukraina*, vol. 8, pp. 12—23. DOI: [10.37749/2308-9636-2020-8\(212\)-2](https://doi.org/10.37749/2308-9636-2020-8(212)-2)

5. Koval', Z. (2021), "The system of state stability and national security: information and psychological aspect", *Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnia*, vol. 1 (82), pp. 105—111.

6. Koz'iakov, I. (2019), "Legislative definition of state security: problems of theory and practice", *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, vol. 9, pp. 160—164. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.9.26>

7. Korzh, I. (2019), "Security: methodological approaches to the concept", *Natsional'nyy iurydychny zhurnal: teoriia i praktyka*, pp. 68—72.

8. Kravchenko, V. I. (2016), "The challenges and the threats for Ukraine, its economy and finances in the first third of the XXI century", *Efektivna ekonomika*, vol. 10, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5170> (Accessed 25 Feb 2026).

9. Lazebnyk, Ya. (2024), "The Concept of National Resilience: Ukrainian Context", *Visnyk L'vivs'koho universytetu. Serii: filos.-politoh. studii*, vol. 56, pp. 223—228. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.56.25>

10. Lipkan, V. A. (2022), "National Resilience as a New Concept of the Geostrategic Landscape", available at: <https://goal-int.org/natsionalna-stijkist-yak-novitnij-kontsept-geostrategichnogo-landshaftu/> (Accessed 25 Feb 2026).

11. Motajlo, O. V. (2019), "The Essence of State Security: Basic Conceptual Approaches", *Derzhava ta rehiony. Serii: Pravo*, vol. 3 (65), pp. 336—341.

12. Nazarov, M.S. (2020), "National resilience of Ukraine: from conceptual foundations to practical implementation", *Naukovi zhurnal "Politykus"*, vol. 2, pp. 64—69. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616—2020-2-64-69>

13. Pyrozhekov, S. I. Majboroda, O. M. Khamitov, N. V. Holovakha, Ye. I. Dembits'kyj, S. S. Smolij, V. A. Skrypniuk, O. V. and Stoets'kyj, S. V. (2022), *Natsional'na stijkist' Ukrainy: stratehiia vidpovidi na vyklyky ta vyperedzhennia hibrydnykh zahroz* [National resilience of Ukraine: a strategy for responding to challenges and anticipating hybrid threats], *Instytut politychnykh i etnonatsional'nykh doslidzhen' im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy*, Kyiv, Ukraine.

14. Pavlenko, D. H. and Lysets'kyj, Yu. M. (2021), "National security: concept, components, influencing factors", *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernads'koho. Serii: Derzhavne upravlinnia*, vol. 32 (71), no. 3, pp. 102—107.

15. Pyrozhekov, S. I. (2022), "National stability of Ukraine: strategy for ensuring", *Ukrains'kyj heohrafichny zhurnal*, vol. 2(118), pp. 3—10. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2022.02.003>

16. Verkhovna Rada of Ukraine (2025), *The Law of Ukraine "On the National Security of Ukraine"*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (Accessed 25 Feb 2026).

17. Reznikova, O. O. (2019), "Conceptual approaches to choosing a model for ensuring national resilience", *Stratichni priorytety*, vol. 1 (49), pp. 18—27.

18. Stojka, V. S. (2022), "Theoretical approaches to defining the concept of "resilience of territorial communities", *Prychornomors'ki ekonomichni studii*, vol. 76, pp. 169—175.

19. Taran, Ye. I. (2025), "The concept and essence of national security as a category of public administration", *Publichne upravlinnia ta sotsial'na robota*, vol. 1 (5), pp. 17—24.

20. Turchenko, O. H. and Hrutsenko, Yu. I. (2024), "National security and state security: polyvariance of definition and correlation", *Pravnychyj chasopys Donets'koho natsional'noho universytetu imeni Vasylia Stusa*, pp. 66—74. DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2023.2.8>.

21. Khaustova, V. Ye. and Trushkina, N. V. (2024), "Theoretical approaches to defining the essence of the concept of "national security" and its components", *Problemy ekonomiky*, vol. 4 (62), pp. 134—153.

22. Khoma, N. M. (2024), "National resilience: content and strategy of ensuring in conditions of war and post-war recovery", *Visnyk Mariupol's'koho derzhavnoho universytetu. Serii: Istorii. Politohiia*, vol. 38, pp. 119—128. DOI: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2024-14-38-119-128>.

23. Nehara, Y. (2024), "The ethical aspect of public administration under special regime and sustainable development", *Salud, Ciencia y Tecnologia-Serie de Conferencias*, vol. 3: 755.

Отримано редакцією журналу / Received: 06. 03.26

Професійно рецензовано / Revised: 10. 03.26

Схвалено до друку / Accepted: 17.03.26